

ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตาม ทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย*

อมรา ตีรศรีวัฒน์

นักศึกษาปริญญาเอก โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บท

คำย่อ: รายงานการเงินที่มีความน่าเชื่อถือจะถูกตีพิมพ์ใช้ประโยชน์เพื่อ
การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ด้วยความสำคัญดังกล่าว การวิจัยนี้จึงมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 3 ประเด็น คือ (1) มิติต่างๆ ของความน่าเชื่อถือของรายงาน
การเงิน (2) ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน (3) ความสัมพันธ์
ระหว่างคุณลักษณะของความน่าเชื่อถือกับปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงาน
การเงินตามทฤษฎีของ นักวิเคราะห์การลงทุนไทย การวิจัยนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีเชิง
คุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและคิดค่าเฉลี่ย
น้ำหนัก และใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณโดยแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์
ตามลำดับขั้นตอน (Analytic Hierarchy Process: AHP) ในการวิเคราะห์และ
ออกแบบการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักวิเคราะห์การลงทุนไทย 95 รายประกอบ
ด้วยบริษัทหลักทรัพย์ 21 บริษัท จำนวน 49 ราย และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน
14 บริษัท จำนวน 46 ราย

วารสารวิชาการ
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1
(พฤษภาคม 2549)
หน้า 34-52

บทความนี้เรียบเรียงจากดุษฎีนิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตาม
ทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย ซึ่งผ่านการสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์เรียบร้อยแล้วโดยมี
คณะกรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ 3 ท่าน ได้แก่รองศาสตราจารย์ ศรีวัฒนา สวนมาลี ศาสตราจารย์
ดร.อุทัย ตันละมัย และอาจารย์ บุรินทร์ กันตะบุตร คณะกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ 5 ท่านได้แก่
ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.จิรโชค วีระสย รองศาสตราจารย์ ดร.อังครัตน์ เพ็ญจริยวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา วานิชย์บัญชา รองศาสตราจารย์ ดร.พนารัตน์ ปานมณี และ
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลย์ลดา วิวัฒน์พนชาติ

คุณลักษณะของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน ประกอบด้วย 11 คุณลักษณะ ซึ่งเป็นคุณลักษณะตามมาตรฐานบัญชี 6 ลักษณะได้แก่ ความเป็นตัวแทน อันเที่ยงธรรม ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความเป็นกลาง ความสุ่มรอบคอบ ความสามารถในการตรวจสอบได้ และความมีเนื้อหาสาระสำคัญกว่ารูปแบบ และคุณลักษณะอื่นเพิ่มเติมอีก 5 คุณลักษณะตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์ การลงทุนไทยซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สะท้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินโดยยึดมั่นต่อหลักการกำกับดูแลที่ดี ได้แก่ ความโปร่งใสและความเชื่อถือไว้วางใจได้ ความซื่อตรง ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ ความง่ายและเข้าใจได้ ความเหมาะสม ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ และความสม่ำเสมอ ผลจากการวิเคราะห์ AHP คุณลักษณะของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย ปรากฏ 6 คุณลักษณะแรกจาก 11 คุณลักษณะ จัดเรียงตามน้ำหนักความสำคัญดังนี้ (1) ความโปร่งใสและความเชื่อถือไว้วางใจได้ (2) ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (3) ความซื่อตรง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ (4) ความสามารถในการตรวจสอบได้ (5) ความครบถ้วนสมบูรณ์ และ (6) ความสม่ำเสมอ ลำดับผลที่ได้จากการให้น้ำหนักความสำคัญและจัดลำดับตามคุณลักษณะเพิ่มเติมตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย คือ ลำดับ 1, 3 และ 6 น้ำหนักรวม 0.3133 ตามมาใกล้เคียงกับคุณลักษณะตามมาตรฐานบัญชี คือ ลำดับ 2, 4 และ 5 น้ำหนักรวม 0.338

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน ซึ่งจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ปัจจัยหลักประกอบด้วย ปัจจัยที่เกิดจากโครงสร้างทีมกระบวนการจัดทำรายงานการเงิน การนำเสนอรายงานการเงิน ปัจจัยที่เกิดจากสถานะแวดล้อมองค์กร และการกำกับดูแลของผู้มีอำนาจภายใน การควบคุม และออกกฎระเบียบ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกิดจากการกำกับดูแลที่ดีในองค์กร มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยจากสถานะแวดล้อมในองค์กร และปัจจัยที่เกิดจากโครงสร้างตามกระบวนการจัดทำ

รายงานการเงินมีความสำคัญมากกว่าปัจจัยจากโครงสร้างในการนำเสนอรายงานการเงิน กล่าวคือ เมื่อมีการพิจารณาควบคุมและกำกับดูแลที่ดีในองค์กร ก็ส่งผลต่อความเคร่งครัดในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ให้มีความสุ่มรอบคอบมากขึ้น รวมทั้งมีความซื่อสัตย์ รักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพ อันจะสะท้อนถึงคุณภาพ และการนำเสนอรายงานให้มีความโปร่งใสและความเชื่อถือได้ จากการประเมินและวิเคราะห์จาก AHP พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย ประกอบด้วย 14 ปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 4 ปัจจัยแรก อันเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลที่ดี ในกระบวนการจัดทำรายงานการเงิน ดังนี้ (1) บริษัทมีระบบบัญชี/ระบบการควบคุมภายใน/ระบบสารสนเทศที่ออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพบัญชีเชื่อถือได้/ตรวจสอบได้และมีระบบป้องกันและรักษาอย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย (2) ผู้ทำบัญชีมีความเคร่งครัดต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีสากล (3) บริษัทมีการกำหนดแนวปฏิบัติของคณะกรรมการ/ผู้บริหาร/บุคลากรและมีระบบการตรวจสอบความถูกต้อง และ (4) ผู้ทำบัญชีมีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเฉพาะธุรกิจ และกฎระเบียบใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์

จากการศึกษานี้ยังพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีในองค์กรมีความสำคัญมากที่สุด และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณลักษณะของความน่าเชื่อถือในมิติของความครบถ้วนสมบูรณ์ ความสุ่มรอบคอบ ความสามารถในการตรวจสอบได้ ความโปร่งใสและความเชื่อถือไว้วางใจได้ และความง่ายและเข้าใจได้ อนึ่งผลที่ได้จากการศึกษา ความสัมพันธ์ในภาพรวมเป็นกลุ่มระหว่างคุณลักษณะความน่าเชื่อถือกับปัจจัยที่มีผลกระทบ พบว่าคุณลักษณะเพิ่มเติมตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทยมีน้ำหนักความสำคัญ และความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่มมากกว่าคุณลักษณะตามมาตรฐานการบัญชี และปัจจัยที่เกิดจากโครงสร้างใน

■ บททความวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

การนำเสนอรายงานการเงินมีน้ำหนักความสำคัญ และความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่ม มากกว่าปัจจัยที่เกิดจากโครงสร้างตามกระบวนการจัดทำรายงานการเงิน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รายงานการเงินเป็นเครื่องมือที่สำคัญของธุรกิจในการสื่อสารกับผู้ใช้งบประมาณด้วย ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ หน่วยงานที่กำกับดูแลและผู้ออกกฎระเบียบ และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่สนใจต่อการทำธุรกิจ และการดำเนินงาน เพื่อช่วยในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้ทุกๆ ฝ่ายได้อย่างสมเหตุสมผล หากข้อมูลสารสนเทศในรายงานการเงินมีการปกปิด บิดเบือน ซ่อนเร้นข้อมูลตามความเป็นจริงบางอย่าง ไม่ได้แสดงข้อมูลในรายงานอย่างถูกต้องครบถ้วน และเที่ยงตรง ทำให้รายงานการเงินดังกล่าวขาดความน่าเชื่อถือ ก่อให้เกิดภาพลวงตาส่งผลเสียหายต่อผู้ใช้ ทำให้การตัดสินใจผิดพลาด ซึ่งผลกระทบดังกล่าวเริ่มต้นจากระดับองค์กร ซึ่งเป็นธุรกิจ หน่วยงาน กลุ่มผู้ใช้งบประมาณ ซึ่งถือเป็นระดับจุลภาค แต่เนื่องจากธุรกิจภาคเอกชนมีการแข่งขันทางการค้า มีการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศ จึงทำให้รายงานการเงินมีผลกระทบต่อการลงทุน การระดมทุนจากต่างประเทศด้วย เมื่อรายงานการเงินขาดความน่าเชื่อถือ จึงก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ และขาดความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติที่มีต่อการลงทุนในธุรกิจของไทย กลายเป็นปัญหาในระดับมหภาค ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการขาดความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของธุรกิจเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อบุคคลหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบที่มีต่อนักลงทุน

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน เพื่อจะช่วยให้ นักบัญชี และผู้ที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพบัญชีได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ เพื่อมาพิจารณา และประยุกต์ในการจัดทำ นำเสนอรายงานการเงิน ซึ่งจะช่วยให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อผู้

ประกอบวิชาชีพบัญชีในสายตาของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้รายงานทางการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักลงทุนต่างชาติ เพื่อเรียกความเชื่อมั่นให้กลับคืนมา มีผลให้สามารถระดมทุนได้มากยิ่งขึ้นจากทั้งแหล่งภายในและต่างประเทศ และสามารถช่วยฟื้นเศรษฐกิจของประเทศไทยให้กลับคืนมาได้อีกครั้งหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งศึกษาใน 3 ประเด็นหลัก คือ

1. ความหมายและนิยาม ซึ่งเป็นคุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย
2. ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินในตามทฤษฎีของ นักวิเคราะห์การลงทุนไทย
3. ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินกับปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ใช้งบประมาณการเงิน ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย และต้องการใช้รายงานการเงินเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ในการศึกษาวิจัยนี้ จึงจำกัดขอบเขตของการวิจัยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้งบประมาณการเงินเพื่อการลงทุนเท่านั้น อันประกอบด้วยนักลงทุน ซึ่งอาจจะเป็นนักลงทุนประเภทบุคคล และนักลงทุนประเภทสถาบัน แต่เนื่องจากกลุ่มนักลงทุนส่วนใหญ่มักจะขอคำปรึกษา และคำแนะนำเพื่อการตัดสินใจลงทุนจากบริษัทที่ปรึกษาหรือบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยนี้จึงใช้นักวิเคราะห์การลงทุนและนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ของบริษัทหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งยังคงดำเนินกิจการอยู่ในปี พ.ศ. 2544 จากบริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (กองทุนรวม)

คุณลักษณะสำคัญของสารสนเทศทางการบัญชีที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความเกี่ยวข้อง (Relevance) ในการให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์นั้นผู้จัดทำและนำเสนอรายงานการเงิน ต้องพิจารณาไตร่ตรองถึงความสมดุลของคุณสมบัติ ดังกล่าวทั้งสอง เนื่องจากระดับของความน่าเชื่อถือ และความเกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ในทิศทาง ตรงข้ามกัน กล่าวคือ หากสารสนเทศที่มีระดับความเกี่ยวข้องตรงประเด็นสูงย่อมส่งผลต่อความน่าเชื่อถือต่ำ ในการศึกษานี้จำกัดขอบเขตเฉพาะคุณลักษณะของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินเท่านั้น ไม่ได้ขยายขอบเขตไปถึงลักษณะเชิงคุณภาพอื่นๆ ของสารสนเทศทางการบัญชี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัยนี้ประกอบด้วย

(1) ประโยชน์ที่มีต่อความเข้าใจและการประยุกต์

หลักการและทฤษฎี (Theoretical Contribution) เนื่องจาก การศึกษาวิจัยนี้มีทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ทฤษฎีสัญญาณ (Signaling Theory) และหลักการแนวคิดการกำกับดูแลที่ดีขององค์กร (Good Corporate Governance) ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีทั้ง 3 จะช่วยให้ทราบทั้งความหมาย และปัจจัยที่มีผลกระทบได้อย่างชัดเจนมากขึ้น อันจะเป็นหลักฐานที่จะช่วยยืนยันและสนับสนุนในหลักการและทฤษฎีดังกล่าวให้หนักแน่นมากขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ของกลุ่มผู้ใช้รายงานการเงินที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน

(2) ประโยชน์เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการวิจัย (Methodological Contribution) การใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่เป็นข้อได้แก่ คุณภาพแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อนำมาหา ความหมายของความน่าเชื่อถือได้ของรายงาน

การเงิน และค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน ยังไม่เคยมีใครทำการวิจัยมาก่อน ในเรื่องความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินเป็นคุณลักษณะเชิงคุณภาพอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถหาเครื่องมือที่จะวัดได้โดยตรงได้ จึงต้องอาศัยการวัดทางอ้อมโดยพิจารณาจากทัศนคติ และการรับรู้ (Perception) ของผู้ใช้รายงานการเงิน ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวัดทัศนคติของค่านับถือในมิติต่างๆ ให้ครบทุกมิติ และปัจจัยต่างๆ ที่ผู้ใช้มีความเห็นว่าจะมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน

(3) ประโยชน์เชิงการสิ่งที่ค้นพบ (Empirical Contribution) จากการศึกษาวิจัยนี้แล้วคาดว่าจะมีสิ่งที่ได้ค้นพบหรือสิ่งที่ประจักษ์แก่ผู้ทำวิจัยเองและผู้สนใจในงานวิจัยนี้ ดังต่อไปนี้

3.1 ทำให้ทราบความหมายของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของไทยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนความแตกต่างของความหมายเมื่อเทียบกับของนานาชาติในระดับสากล

3.2 ทำให้ทราบปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินของไทย และความสัมพันธ์ของปัจจัยเหล่านั้นกับความน่าเชื่อถือของรายงาน การเงิน

3.3 ผลที่ได้ของการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินทั้งทิศทางและความสำคัญที่มีต่อความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวปฏิบัติ ในการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น นักวิชาการ ผู้กำหนดกฎระเบียบ ซึ่งคาดว่าจะสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการปรับปรุง และเสนอแนะด้านวิชาการ การศึกษาการบัญชีการเงินของไทย ให้มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ตามสภาวะแวดล้อมของไทย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความหมายของคำศัพท์ที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. **ความน่าเชื่อถือ** (แม่บทการบัญชี, 2542) หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณภาพของข้อมูลที่ทำให้เกิดความมั่นใจอย่างมีเหตุผลเหมาะสมว่าข้อมูลมีความเป็นอิสระ ปราศจากข้อผิดพลาดที่มีนัยสำคัญ ปราศจากความลำเอียง ทำให้ผู้ใช้เชื่อว่าข้อมูลเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือควรนำเสนอ โดยคุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินประกอบด้วย 5 มิติ คือ (1) ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (2) เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ (3) ความเป็นกลาง (4) ความระมัดระวังรอบคอบ และ (5) ความครบถ้วน

2. **รายงานการเงิน** (มาตรฐานการบัญชีฉบับ 35: การนำเสนองบการเงิน, 2542) หมายถึง งบการเงิน รายงานของฝ่ายบริหารและรายงานของผู้สอบบัญชี บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหารและรายงานอื่นๆ ที่ปรากฏในรายงานประจำปี

3. **ผู้ใช้รายงานการเงินเพื่อการลงทุน** หมายถึง ผู้วิเคราะห์งบการเงิน ผู้วิเคราะห์การลงทุน หรือผู้วิเคราะห์หลักทรัพย์ของบริษัทเงินทุน และหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (กองทุนรวม)

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับรายงานการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ประกอบด้วย ทฤษฎีตัวแทน (Jensen and Meckling, 1976; Fama, 1980; Namzi, 1985) และทฤษฎีการลงโทษ (Ross, 1977; Verrecchai, 1983) และแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีในองค์กร (The Committee of Sponsoring Organization (COSO) of the Treadway Commission, 1990) เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำและนำเสนอรายงานที่เกิดขึ้นเป็นสาเหตุทำให้รายงานการเงินขาดความน่าเชื่อถือ ประกอบด้วย (1) ปัญหาความเหลื่อมล้ำของข้อมูลระหว่างฝ่ายบริหาร (ตัวแทน) และฝ่ายผู้ถือหุ้น

ผู้ลงทุน (ตัวการ) ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักการทฤษฎีตัวแทน (2) ปัญหาของการรายงานไม่ได้เปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนอย่างเพียงพอที่จะเป็นเครื่องส่งสัญญาณให้ผู้ใช้รายงานทราบถึงความจริงอย่างครบถ้วน เพื่อข้อมูลนี้ไปวิเคราะห์และตัดสินใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการลงโทษ และ (3) ปัญหาของการขาดการควบคุมคุณภาพข้อมูลอย่างเคร่งครัด ทำให้ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทางที่มิชอบ การใช้อำนาจในทางที่ไม่ดีในการบริหารงาน และการขาดจริยธรรมในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ของตนซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดของการกำกับดูแลที่ดีขององค์กร

ในการศึกษาความหมาย และมิติต่างๆ ของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน ได้ยึดหลักแนวคิดตามมาตรฐานการบัญชีแนวคิดทางการบัญชีประกอบด้วย มาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งกล่าวไว้ในกรอบแนวคิดการบัญชี ฉบับที่ 2 (Statement of Financial Accounting Concept # 2: SFAC # 2) มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard: IAS) และมาตรฐานการบัญชีของไทย (Thai Accounting Standard: TAS) ตามรายละเอียดในตารางที่ 1

งานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินประกอบด้วย งานวิจัยที่เกี่ยวกับรายงานที่มีการทุจริต คดโกง ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีส่งผลต่อการเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินสามารถนำมาสังเคราะห์และสรุปได้ 4 ปัจจัยหลัก ซึ่งเป็นลักษณะโครงสร้างและแหล่งที่มาที่ก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินคือ (1) ปัจจัยโครงสร้างที่เกิดจากกระบวนการจัดทำรายงานการเงิน (Report Process) และ (2) ปัจจัยโครงสร้างที่เกิดจากคุณลักษณะที่เหมาะสมในการนำเสนอรายงานการเงิน (Report Attributes) (3) ปัจจัยที่มีแหล่งที่มาจากปรากฏการณ์สภาวะแวดล้อมในองค์กร (Organizational Factors) และ (4) ปัจจัยที่มีแหล่งที่มาจากการกำกับดูแลองค์กร (Governance Factors)

ตารางที่ 1 การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามมาตรฐานการบัญชี

คุณลักษณะเชิงคุณภาพ (Qualitative Characteristics)	กรอบแนวคิดทางการบัญชี (Accounting Conceptual Framework)		
	SFAC # 2	IAS	TAS
ความเป็นกลาง (Neutrality)	✓	✓	✓
ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Representation of Faithfulness)	✓	✓	✓
ความสามารถในการตรวจสอบได้ (Verifiability)			✓
เนื้อหาสาระสำคัญกว่ารูปแบบ (Substance over Form)			✓
ความระมัดระวังรอบคอบ (Conservatism/Prudence)		✓	✓
ความครบถ้วนสมบูรณ์ (Completeness)		✓	✓

ตารางที่ 1 องค์ประกอบปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวเลขข้อมูลในงบการเงินที่มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินจากการศึกษาวิจัยอดีต

Sources	Quantitative Factors
Obeua (1995), McEwen and Hunter (1999)	1. Financial Leverage 2. Profitability 3. Capital Turnover
Obeua (1995), McEwen and Hunter (1999) COSO (1999), Doron (1998)	4. Asset Composition 5. Liquidity
COSO (1999), Beasley (1994), Gilson (1990)	6. Independent BOD 7. Audit Committee
Bell (1991), Beasley (1994), Gilson (1990)	8. Financial Health
Beasley (1994), Doron (1998)	9. Growth Rate
Beasley (1994)	10. Age of Trading
Obeua (1995), Doron (1998)	11. Firm Size
Pelham, Mumford and Peasnell (1994), McEwen and Hunton (1999)	12. Volatility of Asset and/ or profit (deviation)
Owen (1993)	13. MD & A
Margaret (1993), Jeffrey and Sarah (1993)	14. Auditor's report
Jeffrey and Sarah (1993)	15. Internal Control Report

จากงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินซึ่งได้จากการวิเคราะห์ตัวเลขข้อมูลในงบการเงิน สรุปได้ในตารางที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ทั้งระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ในระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกโดยอิงแนวคิดหลักการของทฤษฎีติดดิน (Grounded Theory) ซึ่งยึดหลักแนวคิด และทฤษฎีต่างๆ เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดความหมาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบของมิติต่างๆ ของคุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และการหาปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย ในระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ อาศัยผลสรุปจากการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อสรุปชั่วคราว นำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการวิธีวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ซึ่งจะนำมาประเมินคุณลักษณะและปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน เพื่อหาข้อสรุปเปรียบเทียบ นำผลที่ได้จากทั้ง 2 ส่วนมาศึกษาเปรียบเทียบเพื่อกำหนดการวิเคราะห์หาข้อสรุปมติ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน ดังที่แสดงในภาพที่ 1

การเลือกตัวอย่าง การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกนักวิเคราะห์การลงทุน เลือกตัวอย่างจำนวน 50 คน (จากจำนวนประชากร 288 คน) จากนักวิเคราะห์บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 11 บริษัท จำนวน 28 คน และนักวิเคราะห์การกองทุนหรือผู้จัดการกองทุนของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (กองทุนรวม) 14 บริษัท จำนวน 22 คน รวบรวมข้อมูลซึ่งประกอบด้วยชุดของคำ วลี

และประโยคที่เป็นคุณลักษณะของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสำคัญ และลำดับความสำคัญ เป็นารหาข้อสรุปชั่วคราว นำข้อมูลที่ได้มาตั้งคำถามต่างๆ ในแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามเป็นการเปรียบเทียบแบบจับคู่ตามหลักการวิเคราะห์ของกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน (Analytic Hierarchy Process: AHP) สำหรับระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณในการประเมิน คุณลักษณะและปัจจัยความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และศึกษาความสัมพันธ์นี้ ใช้ตัวอย่างจาก นักวิเคราะห์การลงทุน หรือนักวิเคราะห์หลักทรัพย์จำนวน 95 คน จากบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 49 คน และนักวิเคราะห์การลงทุนหรือผู้จัดการกองทุนของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (กองทุนรวม) จำนวน 46 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกได้พยายามใช้กลุ่มเดิมกับที่ใช้ในการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน โดยการให้มีการจัดลำดับน้ำหนักความสำคัญของการเลือกหลายๆ ทางที่นำเข้ามาพิจารณา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเงื่อนไขหลายๆ ประการที่จะต้องระบุน้ำหนักความสำคัญของแต่ละเงื่อนไข เป็นการหาข้อสรุปเปรียบเทียบ หลังจากนั้นจึงทำการศึกษาเปรียบเทียบข้อสรุปชั่วคราว และข้อสรุปเปรียบเทียบเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นมติของการศึกษาวิจัยนี้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัยคุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ คุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน ตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย 11 คุณลักษณะซึ่งมีคุณลักษณะเพิ่มเติมจากคุณลักษณะ ตามมาตรฐานการบัญชีอีก 5 ลักษณะ อันเป็นคุณลักษณะที่สะท้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำ

ทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่นำมาใช้

- ทฤษฎีตัวแทน
- ทฤษฎีสัญญาณ
- หลักการ และแนวคิดการกำหนดมูลค่าในองค์กร

หลักการเกี่ยวกับคุณลักษณะความน่าเชื่อถือของรายการหนี้สินทางการเงินตามพระราชบัญญัติการคลังแห่งประเทศไทย

- SFAC#2
- IAS
- TAS
- คุณลักษณะเพิ่มเติมอื่นๆ

หลักการเกี่ยวกับองค์ประกอบปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายการเงินตามพระราชบัญญัติการคลังแห่งประเทศไทย

- ปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำรายงาน
- ปัจจัยเกี่ยวกับการนำเสนอรายงาน
- ปัจจัยจากสถานะแวดล้อมองค์กร
- ปัจจัยจากการกำกับดูแลที่ดีในองค์กร

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกและการวิเคราะห์เนื้อหา

- ข้อสรุปชั่วคราวคุณลักษณะความน่าเชื่อถือของรายการเงินตามพระราชบัญญัติการคลังแห่งประเทศไทย
- ข้อสรุปชั่วคราวปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายการเงินตามพระราชบัญญัติการคลังแห่งประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

ใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ AHP

- ข้อสรุปเปรียบเทียบคุณลักษณะความน่าเชื่อถือของรายการเงินตามพระราชบัญญัติการคลังแห่งประเทศไทย
- ข้อสรุปเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายการเงินตามพระราชบัญญัติการคลังแห่งประเทศไทย

ผลลัพธ์ที่เป็นข้อสรุป

ข้อสรุปมิติคุณลักษณะความน่าเชื่อถือของรายการเงินตามพระราชบัญญัติการคลังแห่งประเทศไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความน่าเชื่อถือของรายการเงินกับปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายการเงินตามพระราชบัญญัติการคลังแห่งประเทศไทย

ข้อสรุปมิติปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายการเงินตามพระราชบัญญัติการคลังแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1

■ บททวามวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

และนำเสนอรายงานการเงินโดยยึดมั่นต่อหลักการกำกับดูแลที่ดี ได้แก่ ความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อผลงานตามหน้าที่ ความสามารถในการเปรียบเทียบได้ การปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมายข้อบังคับ ความเหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติได้ และความง่ายและเข้าใจได้ ซึ่งนักวิเคราะห์การลงทุนได้ให้น้ำหนักความสำคัญ ดังที่แสดงในตารางที่ 3

ในทางทฤษฎีคุณลักษณะของความน่าเชื่อถือ ประกอบด้วย ความเป็นกลาง ความเป็นตัวแทน อันเที่ยงธรรม สะท้อนความเป็นจริง การมีเนื้อหาสาระสำคัญกว่ารูปแบบ ความสุขุมรอบคอบ และความสามารถในการพิสูจน์ได้ คุณสมบัติเหล่านี้สามารถปรากฏอยู่ในตัวรายงานการเงินได้โดยตรงในทางปฏิบัติ การจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินให้มีความน่าเชื่อถือตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์พบว่า คุณลักษณะของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินเป็นคุณภาพที่มีลักษณะนามธรรม จึงเป็นเรื่องยากที่จะให้ผู้ใช้รายงานการเงินสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนในตัวเลขหรือข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในรายงานการเงินโดยตรง จึงต้องอาศัยสื่อกลางที่จะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของ

ความน่าเชื่อถือ จากคุณสมบัติ และการปฏิบัติงานของผู้มีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการจัดทำ การนำเสนอรายงาน และการตรวจสอบ โดยคุณสมบัติของผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชี ต้องมีความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์อย่างเพียงพอตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นคุณลักษณะที่ควรต้องมี ความเคร่งครัดของผู้มีอำนาจในการเป็นแบบอย่างวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญ การควบคุมกำกับดูแลทำได้อย่างรัดกุม รอบคอบ ส่งผลต่อการเกิดธุรกิจทางบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพอย่างแท้จริงย่อมส่งผลต่อการจัดทำรายงานที่มีคุณภาพ ถูกต้อง เชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนทั่วไปในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

จากการศึกษาที่พบว่า คุณสมบัติของบุคลากร ที่มีความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์อย่างเพียงพอตามที่กฎหมายกำหนด ประกอบกับความเชื่อมั่น และความเชื่อถือต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ด้วยความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบต่อผลงานตามหน้าที่ของตน (Transparency and Accountability) เป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนี้ความสามารถในการสื่อความหมายในข้อความ

ตารางที่ 3 คุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือ ตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

ลำดับที่	คุณลักษณะเชิงคุณภาพ	อัตราน้ำหนัก
1	ความโปร่งใสและความเชื่อถือไว้วางใจได้ (Transparency and Accountability)	0.135
2	ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Representation of Faithfulness)	0.135
3	ความซื่อตรงปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ (Probity)	0.119
4	ความสามารถในการตรวจสอบได้ (Verifiability)	0.107
5	ความครบถ้วนสมบูรณ์ (Completeness)	0.096
6	ความสม่ำเสมอ (Consistency)	0.079
7	ความมีเนื้อหาละเอียดกว่ารูปแบบ (Substance over Form)	0.076
8	ความเหมาะสม/ความสามารถนำไปใช้การปฏิบัติจริงได้ (Practicality)	0.067
9	ความง่ายและเข้าใจได้ (Simplicity and Comprehensiveness)	0.067
10	ความสุขุมรอบคอบ (Prudence)	0.060
11	ความเป็นกลาง (Neutrality)	0.060

เหตุการณ์ และตัวเลข ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานต้องมี คุณลักษณะของความง่ายและเข้าใจได้ (Simplicity and Comprehensiveness) และสอดคล้องกับเหตุการณ์ สถานการณ์จริงที่ปฏิบัติอยู่ (Practicality)

ความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินในปัจจุบันและในอนาคตจะมีศักยภาพ และยกระดับให้สูงขึ้นได้ ผู้มีหน้าที่ จัดทำบัญชีต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามมาตรฐาน และ หลักแนวคิดทางการควบคุมและกำกับดูแลที่ดีควบคู่กัน ผลจากการศึกษาชี้ชัดว่า ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ต่อผลงานตามหน้าที่ ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ความซื่อตรง ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ความสามารถในการตรวจสอบได้ และความครบถ้วนสมบูรณ์ เป็น คุณลักษณะที่สำคัญอันดับต้นๆ ที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ ของรายงานการเงิน รองลงมา คือ ความสม่ำเสมอของ การใช้หลักการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลในรายงาน ความเหมาะสม ความสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ ความง่าย และเข้าใจได้ ความสุขุมรอบคอบ และความเป็นกลาง

ผลการศึกษาที่ได้จึงสามารถสรุปได้ว่าคุณลักษณะ เชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตาม ทัศนะของนักวิเคราะห์การลงทุนไทยประกอบด้วย คุณลักษณะที่ปรากฏในตัวรายงานการเงินโดยตรง ตาม มาตรฐานการบัญชี กอปรกับคุณลักษณะ แฝงเนื้อหาใน หลักการกำกับดูแลที่ดีในองค์กร ซึ่งเป็นคุณสมบัติของ บุคคลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ และเสนอรายงาน และตรวจสอบโดยบุคคลต่างๆ เหล่านี้จะต้องปฏิบัติหน้าที่ อย่างซื่อตรง ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับด้วยความ โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผลงานตามหน้าที่ และ ยึดมั่นต่อจริยธรรม จากกระบวนการของการกำกับดูแล ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังรอบคอบ มากขึ้น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะสะท้อนถึงความน่าเชื่อถือ ของรายงานการเงิน จากการศึกษาพบว่าคุณลักษณะดังกล่าว มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะขั้นแรกของหลักการ กำกับดูแลที่ดี คือ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อ ผลงานตามหน้าที่ คุณลักษณะขั้นรอง คือ ความเข้าใจ ได้ ความสามารถในการเปรียบเทียบได้ การปฏิบัติตาม

กฎระเบียบ และการปฏิบัติตามหลักการ (Principle) และ การปฏิบัติที่เป็นเลิศในสากล (International Best Practice)

ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของ รายงานการเงินตามนักทฤษฎีของวิเนเยนซ์ การลงทุนไทย

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบท่อความ น่าเชื่อถือของรายงานการเงิน ประกอบด้วย 14 ปัจจัย ดังที่แสดงในตารางที่ 4 ปรากฏว่าปัจจัยที่เกิดจากการ กำกับดูแลที่ดีในองค์กรของผู้มีอำนาจภายนอก มีความ สำคัญมากกว่าปัจจัยที่เกิดจากสภาวะแวดล้อมในองค์กร ปัจจัยที่เป็นผลจากโครงสร้างในกระบวนการจัดทำรายงาน มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยจากการนำเสนอรายงาน และ ปัจจัยที่เป็นผลจากโครงสร้างในกระบวนการจัดทำรายงาน และแหล่งที่มาจากการกำกับดูแลที่ดีของผู้มีอำนาจ ภายใน (Governance Report Process Factors) มีความสำคัญที่เป็นผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือมากที่สุด ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ (1) บริษัทมีระบบบัญชี ระบบ การควบคุมภายในที่มีการออกแบบอย่างรัดกุมรอบคอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นระบบที่สอดคล้อง เหมาะสมกับการ ปฏิบัติงานจริงที่ตรวจสอบได้ มีระบบการจัดเก็บข้อมูล รักษาอย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย (2) ผู้ทำบัญชีมี ความเคร่งครัดต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีสากล (3) บริษัทมีการกำหนดแนวปฏิบัติ และระเบียบปฏิบัติของ บุคลากรทุกระดับในองค์กรอย่างละเอียดชัดเจนตามหน้าที่ และความรับผิดชอบ และ (4) ผู้ทำบัญชีมีความเคร่งครัด ในการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับและกฎระเบียบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงทันเวลา และทันเหตุการณ์

ปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมาซึ่งเกิดจากโครงสร้างใน กระบวนการจัดทำรายงานและ แหล่งที่มาจากสภาวะ แวดล้อมในองค์กร (Organizational Report Process Factors) ประกอบด้วยบุคลากรทุกระดับในองค์กรต้อง ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตนอย่างตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์ มีศีลธรรม รักษาจริยบรรณแห่งวิชาชีพ

■ บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

ลำดับที่	ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือ	อัตราน้ำหนัก
1	บริษัทมีระบบบัญชี/ระบบการควบคุมภายใน/ระบบสารสนเทศที่ออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพบัญชี เชื่อถือได้/ตรวจสอบได้ และมีระบบจัดเก็บ และรักษา อย่างเป็นระเบียบ และปลอดภัย	0.113
2	ผู้ทำบัญชีมีความเคร่งครัดของการปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในระดับสากล	0.113
3	บริษัทมีการกำหนดแนวปฏิบัติของคณะกรรมการ/ผู้บริหาร/บุคลากร เช่น Code of Conduct, Code of Ethics, Job Description และมีระบบการตรวจสอบความถูกต้อง	0.113
4	ผู้ทำบัญชีมีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเฉพาะธุรกิจ และกฎระเบียบใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์	0.113
5	การเปิดเผยรายละเอียดในหมายเหตุประกอบงบการเงิน มีความครบถ้วนสมบูรณ์ที่ผู้ให้เข้าใจได้ เช่น โครงสร้างทุนที่ซับซ้อน หนี้ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง รายการนอกงบดุล	0.085
6	ความเห็นของผู้สอบบัญชีต่อความถูกต้องในรายงานการเงิน	0.085
7	ผู้บริหารสามารถให้ความชัดเจนและคำอธิบายที่สมเหตุสมผลต่อข้อขัดแย้ง ความผิดปกติ ความซับซ้อนของรายการ จากการตรวจเยี่ยมกิจการของนักวิเคราะห์ (Analyst's Company visit)	0.074
8	ผู้ควบคุมและกำกับดูแลได้ออกกฎหมายเฉพาะธุรกิจอย่างชัดเจนให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และมีกรอบกฎระเบียบเพิ่มเติมรองรับเหตุการณ์ใหม่ทันเวลา ตลอดจนมีบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ	0.072
9	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์และดำรงไว้ซึ่งจริยธรรมแห่งวิชาชีพ	0.057
10	ความถี่ของการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี เช่น ไม่เคยเปลี่ยน หรือมีการเปลี่ยนแปลงทุก 3-5 ปี	0.051
11	ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบในรายงานการตรวจสอบของคณะกรรมการอิสระ	0.042
12	ผู้บริหารมีภาพลักษณ์ที่ดีที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความศรัทธาในความโปร่งใสของการบริหารจัดการองค์กร	0.03
13	ผลการดำเนินงานของบริษัทมีความสม่ำเสมอและสอดคล้องกับธุรกิจอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน	0.031
14	อายุการดำเนินกิจการ ความมั่นคง และขนาดของบริษัท	0.017

ของตน ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะของผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารระดับสูงในองค์กร ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อความถูกต้องในการจัดทำบัญชีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ปัจจุบันดังกล่าวนี้เป็นความเข้มงวดและความซื่อสัตย์ของบุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทน โดยยึดมั่นต่อ จริยธรรมธุรกิจ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของตน

ในการศึกษาวิจัยองค์ประกอบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินนี้ ไม่มีนักวิเคราะห์การลงทุนไทยท่านใดเลยที่จะให้ทรรศนะต่อตัวเลขเชิงปริมาณ ด้วยการคำนวณอัตราส่วน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย จากข้อมูลในรายงานการเงินที่จะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินขององค์กร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานเนื่องจากทรรศนะที่มีต่อตัวเลขข้อมูลทางบัญชีและการเงินเป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน และกฎระเบียบโดยถือเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่นักวิเคราะห์ได้ให้ความสำคัญต่อการยึดมั่นต่อจริยธรรม ศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นสำคัญ โดยทั่วไปพบว่าทรรศนะของนักวิเคราะห์ต่อความถูกต้องของตัวเลขที่ปรากฏในงบการเงินปัจจุบันมีมากกว่าในอดีต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานที่ค่อนข้างชัดเจนเหมาะสมระดับสากล ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การปฏิบัติตามกฎระเบียบถือเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำก็คงจะสามารถทำได้ในระดับ 60-80% นั่นคือ การกำกับดูแลที่ดี โดยการออกกฎระเบียบทันสมัย จัดสรรบุคลากร ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำ และนำเสนอรายงานการเงินได้ถูกต้องเหมาะสมส่งผลต่อความน่าเชื่อถือได้มากครั้ง

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทรรศนะของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทรรศนะของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

พบว่า ความโปร่งใสและความเชื่อถือไว้วางใจได้ ความรอบคอบ ความสามารถในการพิสูจน์ได้ ความง่าย และเข้าใจได้ ความสุขุมรอบคอบ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารต้องมีภาพลักษณ์ที่ดีที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น และความศรัทธาในความโปร่งใส และเชื่อถือไว้วางใจได้ในการบริหารจัดการองค์กร ข้อยกเว้นฐานะผู้มีหน้าที่ และความรับผิดชอบในกรณีที่ต้องของข้อมูลในรายงานการเงินที่ต้องเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งมีความรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีที่มีคุณวุฒิ คุณสมบัติ ความสามารถที่ตรงตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องมีคำอธิบาย คำชี้แจงอย่างสมเหตุสมผล และมีการพิสูจน์ความถูกต้องของการเปิดเผยและนำเสนอ สารสนเทศที่ปรากฏในรายงานการเงินอย่างชัดเจน ครบถ้วน ครบถ้วน หนึ่งความสามารถในการพิสูจน์ได้ของสารสนเทศในรายงานมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ คือ ความเข้มแข็งของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อความถูกต้องของรายงานการเงิน และปัจจัยเกี่ยวกับการมีข้อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวปฏิบัติของบุคลากรทุกระดับในองค์กร หากผลของการปฏิบัติหน้าที่มีการผิดพลาดหรือทุจริตก็สามารถทำการตรวจสอบได้จากข้อกำหนด แนวปฏิบัติว่ามีการละเมิด หรือเพิกเฉยจะได้มีการลงโทษ และแก้ไขข้อผิดพลาดให้เกิดความถูกต้อง และมีความเชื่อถือได้อย่างทันเวลา

ภาพรวมของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินที่เป็นคุณลักษณะเพิ่มเติมจากมาตรฐานการบัญชีตามทรรศนะของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย (ความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อผลงานตามหน้าที่ ความซื่อตรง ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ความง่ายและเข้าใจได้ และการปฏิบัติที่เป็นเลิศ หรือความเหมาะสมนำไปปฏิบัติงานได้จริง) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยจากการควบคุม และกำกับดูแลที่ดีในองค์กรมากสำคัญที่สุด คุณลักษณะดังกล่าวไม่สามารถมองเห็นได้โดยตรงจากตัวรายงานการเงิน แต่เป็นผลสะท้อนจากคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ และรับผิดชอบโดยยึดหลักการ

■ บททความวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีการลงทุนไทย

กำกับดูแลที่ดีในองค์กร นอกจากนี้ยังพบว่าความสัมพันธ์ในภาพรวมเป็นกลุ่มระหว่างคุณลักษณะ ความน่าเชื่อถือกับปัจจัยที่มีผลกระทบ คุณลักษณะเพิ่มเติมตามทฤษฎีการลงทุนไทยมีน้ำหนักความสำคัญ และความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่มมากกว่าคุณลักษณะตามมาตรฐานการบัญชี และปัจจัยที่เกิดจากโครงสร้างในการนำเสนอรายงานการเงินมีน้ำหนักความสำคัญ และความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่มมากกว่าปัจจัยที่เกิดจากโครงสร้างตามกระบวนการจัดทำรายงานการเงิน

ข้อเสนอแนะและงานวิจัยในอนาคต

ข้อเสนอแนะระดับจุลภาค/ระดับองค์กร

ข้อเสนอแนะในการจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินของกิจการให้มีความน่าเชื่อถือเพื่อเป็นสื่อที่แสดงสารสนเทศจากการดำเนินงานและฐานะการเงินซึ่งสะท้อนความจริง มีความเชื่อถือได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจแก่ผู้ใช้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผนและการควบคุม (2) กระบวนการจัดทำรายงาน และ (3) การนำเสนอรายงานและการตรวจสอบเพื่อติดตามประเมินผล โดยกระบวนการทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ต้องยึดมั่นต่อการควบคุมและการกำกับดูแลที่ดีในองค์กร เพื่อให้เกิดการวางแผนอย่างรัดกุมรอบคอบ การปฏิบัติเป็นไปตามแผนงาน ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการตรวจสอบประเมินผลทำได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะระดับมหภาคระดับหน่วยงานที่กำกับดูแลและผู้ออกกฎระเบียบ

จากผลการศึกษานี้ได้พบว่าถึงคุณลักษณะเชิงคุณภาพของความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินที่มีมากกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่เชื่อมโยงกับหลักการกำกับดูแลที่ดี คือ ความโปร่งใส ความเชื่อถือไว้วางใจได้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ การเข้าใจได้ ความซื่อตรงปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ และความสามารถในการเปรียบเทียบได้จากข้อ

ค้นพบนี้จะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการที่มีอำนาจในการกำหนดมาตรฐานการจัดทำและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการมาตรฐานบัญชี และการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้พิจารณาทบทวนเพื่อกำหนดเป็นคุณลักษณะที่ควรนำเสนอในรายงานการเงินในวาระที่เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้มีอำนาจในการออกกฎระเบียบให้มีมาตรฐานเกี่ยวกับทางการบัญชี กฎหมายทางบัญชีและภาษี และกฎหมาย หรือข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ ใช้หลักการ ข้อบังคับ และระเบียบปฏิบัติเดียวกัน เพื่อก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของ 3 ระบบ (Triangle System) เมื่อมีการจัดทำและนำเสนอรายงานให้หน่วยงานที่ควบคุมและกำกับดูแลทุกหน่วยงานมีความเป็นเอกภาพเป็นหนึ่งเดียวกันนั้น จะหากเป็นไปได้ยาก หรือเป็นไปได้ ก็ควรให้มีความแตกต่างของกฎระเบียบวิธีปฏิบัติน้อยที่สุดก็จะช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และเพิ่มความไว้วางใจแก่ผู้ใช้รายงานการเงิน

งานวิจัยในอนาคต

การวิจัยนี้มีขอบเขตจำกัดเฉพาะทฤษฎีการลงทุนไทยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน ซึ่งยังไม่ครอบคลุมในทุกทฤษฎีการลงทุนการเงิน ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต คือศึกษาเพิ่มเติมทั้งนักวิเคราะห์การลงทุนทั้งไทยและต่างชาติ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้สารสนเทศในรายงานการเงินกลุ่มอื่นๆ เช่น หน่วยงานรัฐบาล ผู้ออกกฎระเบียบข้อบังคับ เจ้าหน้าที่ เจ้าของ ผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี เป็นต้น อนึ่งในการศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ซอฟต์แวร์ AHP เป็นเครื่องมือที่ใช้สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนเพื่อประเมินและให้น้ำหนักตามลำดับความสำคัญของความน่าเชื่อถือและปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน การศึกษาในอนาคตควรเสนอแนะให้ใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ที่เป็นซอฟต์แวร์อื่นๆ เช่น ซอฟต์แวร์จาก PRIME Decisions, Logical Decisions, Criterium

Decisions Plus, @Risk, HIPRE 3+ และ Web-HIPRE เพื่อหาผลสรุป ซึ่งอาจมีความสอดคล้องหรือแตกต่างจากผลวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2540). **การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 213-274.
- เจริญ เจษฎาวัลย์. (2544). ผู้บริหารฝ่ายการเงินการบัญชี กับ Audit Committee. **กระบวนการกำกับดูแลที่ดีเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ**, 175-202.
- ชนินทร์ พิทยาวิธิ. (2537). **การวิเคราะห์หลักทรัพย์. ตลาดการเงิน**, 532-533.
- ณรงค์ ปรีดานันท์. (2542). ข้อควรพิจารณาสำหรับ คณะอนุกรรมการตรวจสอบในการกำกับดูแลและการควบคุม ภายในองค์กร. **วารสารนักบัญชี**, 64.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2546). ผลการ วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อการสังเคราะห์งานวิจัย. **การสังเคราะห์ งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิธานและการ วิเคราะห์เนื้อหา**, 175-196, 204-215.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2541). **แนวปฏิบัติของ คณะกรรมการตรวจสอบ**, V-Vi, Xiii, 1-12.
- ปราการ ทวีสุวรรณ. (2531). ทิศนคติของนักลงทุนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **เอกสารประกอบการ สัมมนา. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนานาชาติ ประเด็น ศึกษา**, 32-39.
- เพชร ชุมทรัพย์. (2536). **การวิเคราะห์การลงทุนในหุ้นสิ่งทอ. การวิเคราะห์หลักทรัพย์**, 9.
- ภาพร เอกอรรถพร. (2544). ประโยชน์ต่อนักลงทุน. **บัญชีมี ประโยชน์**, 28.
- วรรณ เตโชโยธิน. (เมษายน-มีนาคม 2545). ความน่าเชื่อถือ ของรายงานงบการเงินบัญชี. **วารสารบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์**, 9-14.
- วราศักดิ์ พุฒนันท์. (ธันวาคม 2541-มีนาคม 2542). Creative Accounting. **วารสารนักบัญชี**, 15-30.

วิฑูรย์ ตันศิริคงคล. (2542). **AHP กระบวนการตัดสินใจที่ได้ รับความนิยมมากที่สุดในโลก**, 39-243.

สมชาย ภคภาสวณิช และไพบุลย์ เสรีวิวัฒน์. (2536).

ข้อพึงระวังในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ในประเทศไทย.

เทคนิคการลงทุนในหลักทรัพย์, 42-44.

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย.

(19 สิงหาคม 2545). Sarbanes-Oxley Act of 2002

เปรียบเทียบกับกฎหมายแล้ววิธีปฏิบัติในประเทศไทย

และกฎหมาย ปฏิรูปตลาดทุน สหรัฐอเมริกา. **วิเคราะห์ลึก**

กรณี Enron WorldCom Xerox Adelphia มุมมอง

ด้านการเงินการบัญชี. ทรัพยากร และแนวโน้มในการ

เปลี่ยนแปลง, 1/6-1/6.

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย.

(กุมภาพันธ์ 2542). **มาตรฐานการบัญชีฉบับ 35 เรื่องการ**

นำเงินออกการเงิน, 1-31.

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย.

(มีนาคม 2542). **แม่บทการบัญชี**, 1-30.

สิงห์ ดังทตสวัสดิ์. (3 เมษายน 2540). ความสำคัญของ

รายงานการเงินต่อตลาดทุน. **การสัมมนาการเปิดเผย**

รายการและข้อมูลในงบการเงินของบริษัทมหาชน, 20.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (เมษายน 2540). การวิเคราะห์

ถดถอยเชิงพหุการวิเคราะห์ปัจจัย. **เทคนิคการวิเคราะห์**

ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และ

พฤติกรรมศาสตร์, 84-201, 331-389.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (พฤศจิกายน 2540). ประชากร

เป้าหมายและการสุ่มตัวอย่าง, **การออกแบบวิจัย ระเบียบ**

วิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, 91-124 และ 137-144.

สุภางค์ จันทวานิช. (2542). การวิจัยเชิงคุณภาพกับการ

วิเคราะห์ข้อมูล, ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล. **การ**

วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ, 1-67.

สุภางค์ จันทวานิช. (2540) การวิเคราะห์เนื้อหา. **วิธีการวิจัย**

เชิงคุณภาพ, 144-160.

อังครัตน์ เปรียบจริยวัฒน์. (ตุลาคม 2541). รายงานประจำปี.

เส้นทางใหม่สู่วิชาชีพบัญชี 2000, 209-210.

- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2531). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์, การเปรียบเทียบ. **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ**, 27-60.
- AICPA. (2004, March,2). SEC Issues Proposals to Increase Reliability, Transparency and Timeliness of Financial Reporting. [http:// www.aicpa.org](http://www.aicpa.org)
- Al-hamadi,G.M. (1995). **A comparison study of multiple attribute decision making techniques using a subjective experiment**. D.SC. Thesis. The George Washington University.
- Apostolon, B.A. An Investigation of Internal Auditor Judgement on the Importance of Indicator of Potential financial Fraud: An Analytic Hierarchy Process Approach. **DAI-A** (49/12, 1989), 3779.
- Apostolou, B. and N. Apostolou. Managerial Evaluation of the internal Control Structure. **Research in Accounting Regulation** 5 (1991), 121-143.
- Apostoluo, B., J.M. Beheld and J.M. Hassell. The 20-Factor Worker Status Test: Would Seven Factors work Just as well? **Tax Notes** (December, 1993), 1-9.
- Apostolou, B., RM.Harper and J.R.Strawer. Reliance on Internal Audit Departments. **Managerial Auditing Journal** 5/3 (1990), 3-9.
- Arbel, A. and LG. Vargas Performance Programming and Preference Simulation: Robustness Insures in AHP. **European Journal of Operational Research** (1993), 258-278.
- Arbel, A. A weighted-gradient Approach to Multi-objective Linear Programming Problems using the Analytic Hierarchy Process. **Mathematical and Computer Modeling** 17/4-5 (1993), 27-40.
- Asian Institute of Management. Corporate Disclosures :Accounting Disclosures and Governance. Managing Corporate Governance in Asia. <http://www.asiancorp.gov.aim.edu.ph>
- Belton, V., and P. Goodwin Remarks on Application of analytic hierarchy process to judgmental forecasting. **International Journal of Forecasting**. (Volume 12, No.1, 1996), 155-161.
- Barbara Apostolou, John M. Hassell. An Overview Of The Analytic Hierarchy Process And Its Use In Accounting Research. **Journal of Accounting Literature** (Vol. 2, 1993): 1-28.
- Bagloine, S.L. (1994). **A comparison of the predictive power of the analytic hierarchy process and conjoint analysis for estimating multi-attribute decision processes**. Ph.D. thesis, University of South Carolina.
- Barney G. Glaser and Anselm L. Strauss. (1997). Implication of Grounded Theory. **The Discovery of Grounded Theory**: 223-258
- Bell, Timothy B., Scoft Szyknowny and John J. Willingwarn. (1994). **Assessing the Likelihood of Fraudulent financial Reporting**. Cited in Mark Sweringcn Beasley's Dissertation, 15-16.
- Nowroodzi. (2002). **Financial Accountability and Corporate Governance Reform in Thailand and Korea Progress to Date and Challenges Ahead**.
- Bolster, Paul J., Vaham Janjigian, Emery A. Trahan. Determining Investor Suitability Using the Analytic Hierarchy Process. **Financial Analysts Journal** (July, August 1995)
- Bowen, W.M. Subjective Judgements and data Development Analysis in Site Selection. **Environment and Urban systems** (14/2, 1990): 133-144

- Brown, K.W. (1993). **Key Indicators of a College's Condition and Performance/Accounting Inquiries: to appear**, Cansus College, buffalo, NY.
- Brugha, Cathal M. The structure of qualitative decision-making: Implications for the analytic hierarchy process. **Proceedings of the Fourth International symposium on Analytic Hierarchy Process**, Simon Fraser University, Burnaby, B.C., Canada (July 12-95, 1996): 190-201.
- Bruce Orwall. (2002, February, 4). Disney Acts to Avoid Enron Decimate Auditors Will be no Longer Be Consultants. **The Asian Wall Street Journal**: M1.
- Chan, Mun-Leong. (1995). **A Decision supports System for complex Marketing Problems**, Rats Graduate School of Business, University of Pittsburgh.
- Caina Mobile (Hong Kong) Limited. Strengthening Corporate Governance Enhance Corporate Value Generating Greater Returns to Shareholders. Annual Report 2001. [http:// www.hhinamobilehk.com](http://www.hhinamobilehk.com)
- Chou, Y.C. (1991). **An intelligent decision support system for novel ship design**. Ph.D. thesis, University of Missouri-Rolla
- Collins, D.W., E.L. Maydew, and J.S. (December, 1997). Weiss. Change in the value relevance of earnings and book value over the past forty years. **Journal of Accounting and Economics**: 39-67
- Decastro, A.D. (1995). **A technique for multi-attribute utility expansion planning under uncertainty: with focus on incorporating environmental factors into the planning process (Emissions control)**, Ph.D. thesis, Virginia Polytechnic Institute and State University
- Dimitris N. Chorafas. **Reliable Financial Reporting and Internal Control**. John Wiley & Sons, 1998: 12-80.
- Dodd, F.J. (1993). **Consensus and Prioritization in Analytic Hierarchies**. Ph.D. thesis, University of Ulster.
- FASB. (1976). Conceptual Framework for Accounting and Reporting: Elements of financial statements and their measurement. **FASB Discussion memorandum**.
- Francis, J. and K. Schipper. (1999). Have Financial Statements lost their relevance. **Journal of Accounting Research**: 319-352.
- Francis, J.K. Schipper and L. Vincent. Expanded Disclosures and Increase Usefulness of Earnings Announcements. **WP 2001**.
- George Morfitt. Accountability: A Key Essential to the Operational Success of Non Profit and Volunteer Organizations. <http://www.queensue.ca>
- Gilson, stuart C., Bankruptcy, Boards, Banks, and Stockholders: Evidence an changes in Corporate Ownership and Control When Firms Default. **Journal of Financial and Economics** (volume 26.), 1-33.
- Goedert, L.T. (1996). **A team management model using peer evaluation and the analytic hierarchy process**, M.S. thesis, University of Nebraska-Lincoln.
- Gujral, M. (1995). **Equipment selection for surface mount technology using analytic hierarchy process**. M.S. thesis, University of Nebraksa-Lincoln.
- Hauser, D.I. (1994). **Structures for best decisions: The analytic hierarchy process**. Ph.D. thesis University of Pittsburgh.
- International Accounting Standards Committee. Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statement. **IAS**.

- Indermill, B.L., **Aggregating organizational performance metrics using the analytic hierarchy process**. M.S. thesis, U.S. Air Force Institute of Technology.
- Jackson, G.K. (1995). **An examination of investor evaluation of corporate social performance**. Ph.D. thesis, The Louisiana State University Agricultural and Mechanical college.
- Johnson, B.T., Mullen, B. and Sales, E. (1995). Comparisons of Three Analytical Approaches. **Journal of Applied Psychology**. 80 (1): 94-100.
- Joseph F. Hair, Jr, Rolph E. Andersen, Ronald L. Tatham and William C. Black. **Multivariate Data Analysis : Canonical Correlation Analysis**. Prentice-Hall Inc. 1995 : 326-360.
- Kaynama, S.A. (1991). **Comparing the analytic hierarchy process with a modified Fishbone behavioral intention model: An application in consumer decision-making**. Ph.D. thesis, The George Washington University.
- Kile, Owen. **An Analysis of the impact of omitted evaluative information in Financial Reporting: Evidence from disclosures to amend management's discussion and analysis**. Ph.D. dissertation, Washington University.1993.
- Kaynama, S.A. (1991). **Comparing the analytic hierarchy process with a modified Fishbe in behavioral intention model: An application in consumer decision-making**. Ph.D. thesis, The George Washington University.
- KPMG. Accounting Catches up with the times. (2001, July 11).New law to make books more credible in practice. **Bangkok Post, Business**, 2.
- Kreng, B.W. (1997). **Intelligent knowledge management environment for design and manufacturing**. Ph.D. thesis, Purdue University.
- Lee, A.R. (1995). **Application of modified fuzzy HP method to analyze boiling sequence of structural joints**. Ph.D. thesis, Leigh University
- Lesniak, S.L., **Evaluation of customer satisfaction using the analytic hierarchy process and multi attribute utility analysis**. M.S. thesis, University of Illinois at Urbana Champaign.
- Liw, M.T. (1995). **Fuzzy model for industrial performance and customer satisfaction**. Ph.D. thesis, The University of Texas at Arlington.
- Mark S Blasley, Toseph A Castello, Dana R Hermaoon. (May, 1999). **Brandwatch Financial Reporting 1987-1997: Trends in US public Companies**. **Directorship; Westport**
- Mark Swerigen Beasley. (1994). **An Empirical Analysis of the Relationship between the Corporate Governance and management Fraud**. Ph.D. dissertation, North Carolina State University.
- Megaughey, N.W. (1991). **Best practice for R&D in chemical process industries**. Ph.D. thesis, Walden University.
- Meguail, W.H. (1993). **Evaluating the analytic hierarchy management process and recommended modifications for its use in multi-attribute decision making**. M.S. theses, U.S. Naval Postgraduate School.
- Merritt, M.T. (1995). **Application of decision analysis in revaluation of recreational fishery management problems**. Ph.D. Thesis, University of Alaska Fairbanks.
- Michael Schoroeder. (2002, May 2). Watchdog Seeks to Improve Disclosure by U.S. Companies. Lack of Voluntary Progress Prompts Proposal. **The Asian Wall Street Journal**, M1.

- Ministry of Economy, Trade and Industry (Japan). Summary of Reports from the Study Group on Corporate Management and Financial Reporting. Policy Information. <http://www.meti.go.jp>
- Nissim, Doron. (1998). **Reliability of Banks' Fair Value Disclosure for Loans**. Ph.D. dissertation, University of California, Berkeley.
- O'Reilly-Allen, Margaret. (1997). **The Effect of Management and Auditor reports on internal control on financial analysis' perceptions and decision**. Ph.D. dissertation, DREXEL UNIVERSITY.
- Osareh, A.R. (1994). **A decision-making look for evaluating uncertainties in electric power systems planning**. Ph.D. thesis, Virginia.
- Pang Yang Hoong and leong Kwong Sin. Disclosures that Enhance The Value of Corporate Reports. **Contemporary Issues in Accounting**. (1995): 119-125.
- Pelham Gore, M.J. Mumford and Ken V. Peasnell. The use of The Qualitative Characteristic of Reliability In Resolving the Conflict Over The Choice of Valuation Basis for Financial Reporting. **SSRN Electronic Library** (November 1999).
- Pere Kirchner and Antonio Baena. Saaty: The New Transparency Act. <http://www.newsweaver.co.uk>
- Persons, Obeua S. (1995). Using financial statement data to identify factors associated with fraudulent reporting. **Journal of Applied Business Research**, 38-47.
- Philip Segal. Don't Ask, Don't tell Accounting. One of Asia's Biggest Company Sweeps Billions in Contingent Liabilities' Under the Rug. **The Asian Wall Street Journal**. (2002, February 15-17), W8.
- Pierce, R.G., and T.E. Wainwright.(1993). **Analysis of the performance-risk trade-off in some selection decision making**. M.S. thesis, U.S. air Force Institute of Technology.
- Priebjrivat, Angkarat. **Corporate Disclosure: A case of Securities Exchange of Thailand**. Ph.D. Dissertation, New York University, 1992.
- Risk Institution. **Critical Qualitative Characteristics of Transparent Information**. <http://www.riskinstitute.ch>
- Robert M. Harper. (1987). Jr. AHP Judgment Models of EDP Auditors' Evaluations of Internal Control for Local Area Networks. **Journal of Information Systems**, 67-83.
- Rosenthal R. and Rosnow, R.L. (1991). **Essentials of Behavioral Research: Methods and Data Analysis**. (Second Edition). New York: Mc graw-Hill, Inc.
- Ruangswadipong, Jaruan. (1997). **Corporate Governance Improvement With Audit Committee**. MBA Thesis, The University of Nottingham.
- Saaty, T.L. The seven pillars of the analytical hierarchy process. <http://www.isahp2001.ch.1-15>
- Saaty, T.L. (1991). How to make decision: The analytical hierarchy process. **European Journal of Operational Research** 48, no1, 9-26
- Saaty, T.L. Hierarchical-Multi subjective Systems. **Control-Theory and Advanced Technology**. (volume 5, No.4 1989), 485-498.
- Saaty, T.L. Decision Making for Leaders Vol.II **AHP Series, RWS Publications**. (1995,1996), 315
- Saaty, T.L. (1994). Highlight and critical point in the theory and Application of the Analytic Hierarchy Process. **European Journal of Operational Research** 74, 426-447

■ บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินตามทฤษฎีของนักวิเคราะห์การลงทุนไทย

- Sara Webb. Enron Redux. (2002, Mar 7). Warning Signs May Signal the Next Collapse, Good corporate Conduct An Investor Checklist: **The Asian Wall Street Journal**, M1.
- Sauders., J.H. (1994). **A comparison of decision accuracy in the analytic hierarchy process and point allocation**. Ph.D. thesis, The George Washington University.
- Shim, Eunsup; Larkin Joseph. (1998). Towards Relevancy in Financial Reporting: Mark-to Market Accounting. **Journal of Applied Business Research**, 33-43.
- Silverman David. (2003). **Interpreting Qualitative Data, Methods for analyzing Talk, Text and Interaction**. (Second Edition). London: SAGE Publication Ltd., 119-154, 285-302.
- Singpurwalla, N. (1995). **Promoting shared health care decision-making using the analytic hierarchy process**. Ph.D. thesis, The George Washington University.
- Smith, R.L., **A hierarchical analysis of factors affecting the adoption and marketing of timber bridges**. Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Smith, S.J. (1994). **Productivity measurement and capital investment appraisal in electronics design**. Ph.D. thesis, Massachusetts Institute of Technology.
- Steve Liesman, Jonathan Weil and Michael Schroeder. (2002, February 7). Accounting Faces Call For Change. Myriad Solution Complete to Fix Tarnished Profession. **The Asian Wall Street Journal**, 1, 7.
- Talbert, M.L. (1995). **A methodology for the measurement and evaluation of complex system designs**. Ph.D. thesis, Virginia Polytechnic Institute and state University.
- Webber, S.A., **A comparison of fundamental decision modeling techniques: Models of internal control procedure evaluation using the analytic hierarchy process and policy capturing ANOVA**. Ph.D. thesis, the University of Texas at Arlington.
- Weich, B.G. (1995). **Analytic hierarchy Process using Microsoft Excel** M.S. thesis, California state University, Northridge.
- Wilger, T. (1993). **Application of the analytic hierarchy process to multi-objective combinatorial optimizations**. Ph.D. Thesis, Colorado School of Mines.
- Zhou, S. (1996). **The development and evaluation of aggregation method for group pairwise comparison judgment**. Ph.D. thesis, Portland state University.

UAP